N: 1269. [17]

Centralizacya
Towarzystwa Demokratycznego Polskiego
do
Ogółu tegoż Towarzystwa

Obywatele!

W ciągu dyskusyi nad projektem manifestu, przedstawiliśmy Wam powody, dla których wotowanie na członków Centralizacyi, do czasu ogłoszenia aktu tego odłożyć należało. Uznaliście słuszność wniosku naszego; zatwierdziliście go wolą waszą. Przekonani że Centralizacya powinna wyobrażać myśl Towarzystwa, nad jéj zachowaniem i rozwijaniem czuwać, i środki wprowadzenia w życie obmyślać, uczuliście niepodobieństwo uskutecznienia wyborów w chwili, kiedy pojęcia Wasze wyraźnie sformułowane nie były, kiedy ważna kwestya: co i jak Tow.o na przyszłość ma działać, rozstrzygała się jeszcze. – Dziś myśl Wasza jest już objawioną, manifest ogłoszony; nowi członkowie do nowych czynności powołani być mogą. –

Z odebranych nad projektem Centralizacyi uwag, (które wkrótce przedstawione Wam zostaną) przekonacie się, że główna myśl projektu naszego, nie znalazła w Tow.ie opozycyi. Towarzystwo z całą mocą wyrozumowanego przekonania, czuje potrzebę rozpostarcia czynności swoich na zewnątrz, i powierzenia ich kierunku jednéj instytucyi Centralnej. Wyjątkowe stowarzyszenia naszego położenie wszyscy umieli ocenić, drobne nieprzyzwoitości głównemu celowi poświęcili. O obowiązkach do jakich nowa Centralizacya ma być powołaną, wątpić już nie można. Towarzystwo postanowiło nieprzerwanie pracować nad odzyskaniem demokratycznéj Polski, wszelkiemi środkami, jakich mu położenie jego użyć dozwoli, lub okoliczności nastręczą. Pojąć całą rozciągłość téj myśli i szukać stosownych do jéj urzeczywistnienia sposobów, jest powołaniem Centralizacyi. Powołanie wielkie, które ci tylko spełnić mogą, którzy całą jego ważność ocenić umieją. –

Jeżeli Tow.o na czele swojem postawi ludzi niepodejrzanéj prawości i bezwarunkowego dla sprawy ojczystéj poświęcenia, ludzi zdolnych pojąć widoki Tow.a i nad ich wprowadzeniem w życie z niezmordowaną gorliwością pracować, jeżeli myśl ich będzie jedna, chęci zgodne, pojęcia też same, Tow.o cel usiłowań swoich niewątpliwie osiągnie. Wewnątrz – nieustające i coraz obszerniejsze głównéj myśli rozwijanie, czynna i umiejętnie kierowana praca, ku najważniejszym zagadnieniom socyalnym i politycznym zwrócona, usposobienie całéj Tow.a massy do tych czynności, które nas w chwili wyswobodzenia czekają; – Zewnątrz – wszystkie drogi, osiągnienie głównego celu ułatwiające, pootwierane, żadna przyjazna okoliczność nie opuszczona, każda przeszkoda usunięta – Tow.o – codzień umiejętniejsze, co dzień czynniejsze, co dzień liczniejsze – oto jest, czego spodziewać się mamy prawo

po

po Centr.zi powołaniu swemu odpowiedzieć umiejącéj. —

Jeżeli przeciwnie składać ją będą ludzie, dla sprawy ogólnéj, nie umiejący zrzec się bezwarunkowo wszelkich widoków osobistych i drobnych namiętności; jeżeli przyjdą do niéj tacy, którym brak światła nie pozwoli ani myśli Tow.a zrozumieć, ani środków jéj urzeczywistnienia znaleść i zastosować, jeżeli miéjsce niezmordowanéj czynności zajmie występne zaniedbanie i opieszałość, jeżeli różnorodność pojęć sprowadzi domową wśród naczelnéj instytucyi wojnę — Towarzystwo pomimo największych ze strony swojéj usiłowań, z taką Centralizacyą celu swojego nieosiągnie nigdy. Wewnętrzna czynność na drobnych zatrudnieniach lub domowych zatargach zużyta, kształcenie się leniwo lub nieumiejętnie prowadzone, cała massa stowarzyszenia zamiast rość w moralną i materyalną potęgę, coraz więcéj niałejąca, wewnątrz zaburzona, na zewnątrz bez powagi i znaczenia, obszerne pole działań odłogiem leżące, lub błędami zasiane, są to naturalne skutki nieumiejącéj, lub niechcącéj pojąć powołania swego Centralizacyi. —

Dla tego powołując Tow.o do wyboru członków przyszłéj Centralnéj instytucyi, całą jego uwagę zwracamy na ważność dokonać się mającéj czynności. —

Dotychczasowa missya Centralizacyi przygotowawcza tylko była. Zjednoczyć w jedną harmonijną całość z kąd inąd jednorodne już pierwiastki, wyrobione w łonie Tow.a pojęcia i całą duszy jego czystość na zewnątrz objawić, główne przeszkody rozleglejsze działania wstrzymujące usunąć, słowem postawić Tow.o na właściwém jego stanowisku, taki zakres czynnościom obecnéj Centralizacyi sama natura rzeczy oznaczyła. — Nowa Centralizacya wolna od przeszkód z któremi walczyć zmuszeni byliśmy, silna jednością wyrobionéj w Tow.ie myśli, na drogę wprost do głównego celu prowadzącą od razu wejść powinna. Jéj obowiązki z obowiązkami dotychczasowéj Centralizacyi porównać się niedadzą. Wyborem przeto Tow.a wszechstronniejsza teraz rozwaga, surowszy sąd o osobach, kierować powinien.

Obywatele! Wybierając Kandydatów do przyszłéj Centralizacyi, szukajcie ludzi, umiejących dla jednéj wielkiéj myśli — zbawienia ludu Polskiego — poświęcić całych siebie; kto takiego poświęcenia uczynić niejest wstanie, nie wart być naczele waszém — szukajcie ludzi niepoślakowanéj prawości: bez niéj wszystkie przymioty są niczém, ona jedna wiele innych zastąpić może, jéj samej nic zastąpić niezdoła — szukajcie światłych i zdolnych członków, bo mimowolne błędy często tyle złego, ile rozmyślna chęć szkodzenia przynoszą — szukajcie niezmordowanéj gorliwości, tego koniecznego do wszelkich działań warunku — szukajcie niedwuznacznéj wiary w prawdę i potęgę wyznawanych przez Was zasad, w niechybność ich tryumfu: bez niéj, nie ma silnego a tem samém skutecznego działania — szukajcie ludzi, wasze uczucia w sercu noszących, waszą myślą

ożywio:

ożywionych, jednostajne pojęcia, jedne widoki mających, bo lekkie nawet na pozór odcienia, zawsze zwłokę a często niejedność w działaniach [...]wanych przynosza — słowem szukajcie ludzi łączących te przymioty, w których najpewniejsza leży rękojmia skuteczności działań. Każdej instytucyi politycznem ciałem kierującej.

Obywatele! pewni jesteśmy, iż równie jak my czując ważność dokonać się mającej czynności, postawicie na czele Towarzystwa godna Was Centralizacya, otoczycie ją zaufaniem Waszém, i usiłowaniom jéj pójdziecie w pomoc. Wtenczas i Towarzystwo całe i jego naczelna instytucya, powołaniu swojemu w zupełności odpowiedza, — cel najgoretszych życzeń naszych osiągnięty zostanie. —

Na jeden jeszcze przedmiot, mniejszéj wprawdzie wagi, ale równie konieczny, uwagę Waszę zwrócić musimy. — W projekcie o Centralizacyi, przedstawiliśmy potrzebę zmniejszenia dotychczasowego jéj składu do liczby pięciu. Wniosek nasz znalazł przychylne zdania. Niektórzy jednak, albo żądają zatrzymania obecnego składu, albo ograniczenia go tylko do liczby siedmiu. — W takiém przeto położeniu rzeczy, stosownie do obowiązujących przepisów, wybory odbyć się muszą na dziewięciu członków. Chcąc wszakże uniknąć zwłoki, jakąby powtórne wotowanie zrządziło, gdyby zmiana składu Cendcyi nastąpiła, radzimy, iż wybory należy w ten sposób urządzić, aby wypadek wotowania, tylko dał ilość osób, jaką Towo ustanowi.

Dla tego wzywamy wszystkich członków, aby podając kandydatów, porządkowémi numerami takowych oznaczyć chcieli. Jeżeli Towo zadecyduje iż nie z 9ciu ale z 5ciu lub z 7miu członków Centralizacya ma się składać; 5ciu tylko lub 7miu pierwszych na kartce napisanych, przy obliczaniu wotów rachować będziemy; w przeciwnym razie wszyscy dziewięciu policzeni zostaną. —

Sekcye i pojedynczy członkowie, w całéj téj czynności, ściśle zastosować się winni do przepisów §§mi 12m, 13m, 14m i 16m objętych, które tu dla zwrócenia większéj na nie baczności przytaczamy. —

§. 12. „Wybory na członków Centralizacyi w sposób następujący dokonywane będą: „W dniu jednym przez Centralizacyą dla całego Towa do wyborów oznaczonym, „członkowie zejdą się na posiedzenie Sekcyi - gdzie nad ważnością aktu zastanowiwszy się, jakoteż rozebrawszy ogólnie przymioty w członkach Cendcyi Towa „potrzebne - Każdy na osobnéj kartce dziewięciu kandydatów z wyrażeniem i„mion i nazwisk, a nawet innych odznaczeń gdyby tego potrzeba wymagała napi„sze, i karteczkę podpisaną przez siebie Sekretarzowi złoży. — Sekretarz „w miarę składania kartek wpisywać je będzie do protokułu wraz z nazwiskiem po„dającego, a po zakończeniu wotowania protokuł odczyta i przyjęty wraz z prezydującym podpisze.

§. 13. „Wypis z protokułu wotów poświadczony przez Prezydującego i Sekretarza zaraz „na zajutrz po dokonanych wyborach do Cendcyi odesłanym być winien. —

§. 14. „Członkowie pojedynczo mieszkający wota swoje na członków Centralizacyi „Towa wprost do saméj Cendcyi odsyłać mogą. —

§. 16.

§. 16. „Miejsce dla Centralizacyi ogół Towarzystwa przy wyborach członków „oznacza – które jednak Centralizacya w razie ważnych powodów każdego „czasu zmienić może". – –

Dzień 15 Stycznia 1837 roku, naznaczamy na wybory tak członków Centralizacyi, jakoteż miejsca jej pobytu. Wybraliśmy umyślnie dzień niedzielny aby wszyscy członkowie Sekcye składający, tém łatwiej mogli na posiedzenie zebrać się i nad ważnością téj czynności wspólnie się naradzić. Termin wyborów tak jest ścisły, iż ani go wyprzedzić, ani opóźnić niewolno; gdyby więc przeszkody jakie niedozwoliły komu w dniu oznaczonym, na posiedzenie przybyć, obowiązkiem jego będzie wota Sekretarzowi złożyć tak, aby z wotami Sekcyi zaraz na zajutrz, to jest dnia 16 Stycz: do Centralizacyi przesłane były. –

Dla oszczędzenia kosztów korrespondencyi, zwyczajne mięsięczne expedycye, do terminu na wotowanie oznaczonego, wstrzymane bydź mają. –

Pismo Towarzystwa

Wiele Sekcyj wzywało nas o przyspieszenie pisma Tow^a; Sekcya Troyes powodowana chęcią zadosyć uczynienia téj potrzebie przedstawiła nawet projekt, aby redakcyą jego powierzyć wybranéj przez Tow^o Sekcyi. – Te życzenia i wnioski nie mogły pożądanego osiągnąć skutku, przed ogłoszeniem Manifestu. Ustawa powierza Centralizacyi obowiązek roztrząsania, pod względem zasad, podanych do ogłoszenia Artykułów; samo zaś pismo, z natury swojéj, nie może bydź czém innem, jak rozwijaniem politycznéj Tow^a wiary. Dopóki więc Cent^a stałego przewodnika, a piszący wyraźnie sformułowanych pojęć i widoków Tow^a nie mieli pismo wydawane bydź niemogło. Dziś kiedy przez wyjście Manifestu przeszkody te usunięte zostały, pismo Tow^a niezwłocznie wychodzić zacznie. –

Obowiązek rozszerzania demokratycznéj wiary przez umiejętny jéj wykład, cięży na wszystkich członkach dopełnić go zdolnych; dla tego ponawiamy tu wezwanie, dawniej już uczynione, aby usposobieni do tego rodzaju pracy, gorliwie jéj oddawali się; – przygotowane zaś materyały, w jak najkrótszym czasie nadesłać nam chcieli. – Stracony na wewnętrznych zatrudnieniach czas, podwojoną tylko gorliwością nagrodzony bydź może. –

Stosownie do §. 17 postanowienia o Centralizacyi, wyznaczyliśmy Sekcyą Bastilską (w Paryżu) do zajmowania się drukiem pisma Towarzystwa. –

Poitiers dnia 15 Grudnia 1836 r. — Pozdrowienie i braterstwo

Sekretarz — Prezydujący z Kolei

Robert Chmielewski — Henryk Jakubowski